
ORIENTERING

Til: Udenrigsudvalget J.nr.: 28.C.28.a.59
CC: Bilag: 1
Fra: Udenrigsministeren Dato: 6. maj 2014
Emne: Orientering om beskyttelse af religiøse mindretal i opfølgning på samrådet den 27. februar 2014.

I opfølgning på det åbne samråd i Udenrigsudvalget den 27. februar 2014 om forfølgelse af kristne mindretal i hele verden og særligt i Mellemøsten og Nordafrika følger hermed en orientering om EU's tilgang til religions- og trosfrihed, herunder beskyttelse af religiøse mindretal, om Tysklands og Norges tilgang til spørgsmålet og endelig en oversigt over de danske bistandsaktiviteter, der gennemføres i samarbejde med danske, kristne organisationer.

EU's arbejde for fremme og beskyttelse af religions- og trosfrihed tager udgangspunkt i individets rettigheder, som de er defineret i FN's menneskerettighedskonventioner, og det er en integreret del af den generelle menneskerettighedspolitik. Denne tilgang støttes af FN's Specialrapportør for religions- og trosfrihed, Heiner Bielefeldt, der opfordrer til, at fokus fastholdes på menneskerettighedskrænkelser i bred forstand, da det kan være risikofyldt at opstille et særskilt religiøst fokus.

Et markant resultat af det danske EU-formandskab i 2012 var vedtagelsen af en ny strategi for EU's menneskerettighedsarbejde i den fælles udenrigspolitik. Omend menneskerettigheder er en del af EU's værdimæssige grundlag, var det første gang, at det lykkedes at vedtage en strategi for EU og medlemsstaternes samlede indsats for fremme af menneskerettigheder i tredjelande. Blandt de nye tiltag var udformning af en fælles strategisk ramme, en handlingsplan og en række nye retningslinjer for EU's håndtering af konkrete menneskerettighedskrænkelser, der alle gælder for både EU's institutioner og medlemslandene.

Som en del af udmøntningen af den nye strategi og efter bl.a. en aktiv dansk indsats vedtog EU's udenrigsministre i juni 2013 nye retningslinjer for den indsats, som EU og medlemsstaterne sammen skal gøre for at sikre religions- og trosfrihed. Der er i retningslinjerne fokus på at bekæmpe religiøst motiveret vold og overgreb mod kvinder og piger samt angreb på religiøse bygninger og mindesmærker, ligesom EU aktivt vil modgå religiøst begrundet diskrimination og såkaldt "hate speech" mod religiøse grupper. Samtidig vil EU

imidlertid også søge at imødegå religiøst begrundede indskrænkninger af ytringsfriheden, herunder forsøg på at beskytte religioner mod forhånende ytringer. Retningslinjerne lægger endvidere op til, at EU skal arbejde for at sikre retten til at udfolde og manifestere sin religion indenfor de rammer, som er udstukket i FN's Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder. Endelig forpligter EU sig til at arbejde for at fremme religiøs tolerance og respekt for diversitet.

I multilaterale fora er EU den drivende kraft for at fastholde udviklingen af normer for fremme og beskyttelse af religions- og trosfrihed. Med to årlige resolutioner fremsat i henholdsvis FN's Menneskerettighedsråd i Genève og i FN's Generalforsamling i New York om netop fortolkningen af religions- og trosfrihed som en rettighed står EU for at sikre, at dette fortsat er højt på dagsordenen i de internationale normative menneskerettighedsdiskussioner. EU er også ansvarlig for at fremsætte forslag om mandatet for FN's specialrapportør for religions- og trosfrihed. Specialrapportøren arbejder for at fremme religions- og trosfrihed på nationalt plan gennem landebesøg og efterfølgende anbefalinger til det besøgte land, og gennem fremsættelse af såkaldte hastende appeller i konkrete sager. Desuden udarbejder han årlige rapporter til Menneskerettighedsrådet og Generalforsamlingen om aktuelle globale temaer for religions- og trosfrihed. Posten som specialrapportør for religions- og trosfrihed har siden 2010 været besat med den tyske menneskerettighedsprofessor, Heiner Bielefeldt, der har ydet et væsentligt og værdifuldt bidrag til at monitorere og fremme respekten for religions- og trosfrihed globalt.

Forhandlingerne af resolutionerne om religions- og trosfrihed er også et led i den direkte dialog med den muslimske verden om, hvorledes religions- og trosfriheden skal forvaltes, herunder hvorledes religiøse mindretal bedst beskyttes. Organisation of Islamic Cooperation, OIC, har længe i FN-sammenhæng arbejdet for, at religioner skal beskyttes mod forhånelse. EU har sammen med øvrige vestlige lande stået fast på, at menneskerettighederne beskytter individet og ikke religioner. Efter svære forhandlinger i 2011 er det lykkedes at finde en fælles forståelse med OIC-landene om at bevare fokus på individets rettigheder. OIC fremsætter nu årligt FN-resolutioner om bekæmpelse af religiøs intolerance og diskrimination, der bl.a. skal fremme dialog mellem religioner.

I Tyskland og Norge har man valgt samme tilgang til spørgsmålet om religions- og trosfrihed som Danmark og EU. Det tyske udenrigsministerium oplyser, at man grundlæggende har fokus på staters ansvar for at respektere og fremme menneskerettigheder, herunder også sikre beskyttelse af mindretal og ikke særligt på diskrimination og forfølgelse af kristne. Dette er også udgangspunktet for bistandsaktiviteterne. I det tyske program for interkulturel dialog, som blev oprettet i 2002, står dialog med den muslimske verden i centrum. Det gælder ikke kun de muslimske lande i Mellemøsten og Nordafrika, men også i Asien. I Norge blev arbejdet med at fremme beskyttelse af religiøse mindretal en integreret del af den generelle menneskerettighedspolitik, da der i 2012 blev vedtaget en ny strategi for området. Strategien giver mulighed for, at alle religiøse mindretal kan støttes.

I den danske udviklingsbistand er der et omfattende og vidt forgrenet samarbejde med bistands- og hjælpeorganisationer, der baserer deres arbejde på religion. Samarbejdet er en

integreret del af den danske udviklingsbistand og er omfattet af den generelle strategi ”Retten til et bedre liv”, der fastlægger en menneskerettighedsbaseret tilgang til bistandsarbejdet. Inden for de rammer er indholdet af samarbejdet besluttet af organisationerne selv, og som det fremgår af vedlagte liste gennemføres der en bred vifte af aktiviteter, bl.a. i samarbejde med lokale kristne organisationer i udviklingslande.

Den samlede danske indsats for fremme af religions- og trosfrihed, både bilateralt og inden for rammerne af EU, er således omfattende, og der arbejdes både med den normative side i form af de fælles regler for beskyttelse af religions- og trosfrihed og med den praktiske efterlevelse af menneskerettigheder rundt om i verden.

Den danske regering ser på religiøst begrundet diskrimination og forfølgelse med stor alvor, men anerkender også, at det er et komplekst spørgsmål, som bedst kan adresseres ved at fastholde, at menneskerettigheder er universelle og handler om beskyttelse af det enkelte menneske. Menneskerettighedsbeskyttelse er en prioritet i alle dele af dansk udenrigspolitik, og der udvikles løbende nye tilgange for at sikre, at den danske ageren både bilateralt og inden for rammerne af EU og FN løbende tilpasses den globale udvikling.

Med det skarpe fokus på og prioritering af menneskerettigheder i alle dele af dansk udenrigspolitik, vedtagelsen af en menneskerettighedsbaseret tilgang til dansk udviklingsbistand, en ny EU-menneskerettighedsstrategi, herunder retningslinjer for beskyttelse af religions- og trosfrihed, og en i forvejen aktiv fælles EU-indsats i FN-regi ses der ikke behov for yderligere strategier.

Udenrigsministeren